

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatorului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii tramisi si nepublicati se vor arde si numai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pro trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pro siesse lune . . . . . 5 „ „
Pro annulu intregu . . . . . 10 „ „

Pentru Roman'a:

Pro an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pro 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pro 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare

de Prenumeratiune la diariulu

FEDERATIUNEA

pro triluniulu II. Aprile—Juniu.

DDi prenumeranti a caroru prenumeratiune expira cu finea lui Martiu, a. v. sunt rogati a-si reinnoi de timpu prenumeratiunea, assemene si doctorii d'a avé diariulu nostru sè binevesca a se insiuna pana la 1/13 Aprilu, patru ca respectivii domni sè fia feriti a placerele irregularitatii intru prierea diariului, éra administratiunea si datur'a de complicatiunile, cari proind d'in intardiarea insinuatiunii.

DDi prenumeranti, cari remasese restantia cu pretiulu, sunt rogati sè venoiesca a-si refu câtu mai curendu notelele, cà-ci administratiunea d'iaului intimpina mari greutati d'in caus'a amadirei restantielor.

Adress'a (numele, locuinti'a si post'a tima) sè ni-se comunice legibilu si acurat, ca sè se incungiure ratecierea oculitur'a esemplarielor, ce totu nu s'è intempla cu adrese gressite.

Doctrii prenumeranti voru face bine lipi adresele loru litografate pre emnatiunile posteli.

Pretiulu a se vedé in frontispiciulu diariulu.

Dupa ss. srbatori va urmá mai decátu publicarea correspondinloru lui Avramu Jancu si notitiiele an. 1848. apromisse.

Redactiunea.

B.-Pest'a, 4 Aprile 1874.
25 Martiu 1874.

Tragemu attentiuena deputatoru mani la doue legi de mare importanta, cari se voru luá la desbatere si se votá inca in lun'a acest'a, a numelele pentru infiintiarea notariatelor publice si nou'a lege electorala. N'avemu mai spunemu de cãta insemnate aceste doue legi pentru poporulu nostru, cà-ci fia cine pricepe ce interesse ali sunt a se apperá. — De si instiulu notariatelor publice va avé a occupá de affacerile celle mai essentiale alle poporulu, totu-si magiarii si aci monopolulu a-lu assecurá bei loru si flamandiloru natiunii verane; — éra cãtu pentru modificatiunile legii. elect. se scie, cà guvernulu de a restringe dreptulu prin urcarea sului, spre a reduce numerulu alektoriloru, — decí toti deputatii rom. a destingere de partita sè fia de facia nca d'in bunu timpu, indata la rephiderea Camerei, (de la 15. Aprile) spre a nu fi suprinsi.

Deputatii sassi se pregatescu la sta, ar fi mare rusne ca deputatii romani si serbi se lipsesca de la loculu si printi'a loru. Aceste le amintimu, patru cà multi d'intre deputatii rom. poté sè absentie pre la sinodele gessane, unde inca au onorea d'a fi ai deputati; dar noi i rogámu: sè se asta data affacerile besericesci in gressa celloru lalti deputati prenti si romeni, cari si inabsenti'a onorabililoru

nostru collegi voru sci totu asiá de bine sè reguledie affacerile besericesci, precum s'ar face in presinti'a si cu collocarea dloru. — Cu acesta ocasiune vomu resume scirile, cari cercula despre legea electorala. „Hon“ díce cà nu va fi in forma de novella la legea d'in 1848. ci lege cu totul noua, — dar cu unu defectu, va lipsi d'intrinsa unu punctu forte importante, adeca nou'a impartire a cercurilor elect. care nu-mai deodata cu nou'a impartire, administrativa a tierrei se va regulá. Censulu va remané aproape cellu vechiu; guvernulu, ce e dreptu, va cercá urcarea lui, dar nu va insiste. Censulu va fi 10½ seau 8½ fl. dare de la venitul curatu. — Noi am intiellescu cà censulu se va regulá si dupa proprietate si dupa dare si a nume, dreptulu de alegatoriu voru essercitá toti cei ce posedu 6 juguri de pamentu seau platescu 5 fl. dare directa. Acesta base ar fi binisoru larga si ne-ar multiumi, ne tememu inse cà stapanii, voru considerá o de prea democratica. Asiá se mai vorbesce cà mai multi deputati distinsi ar fi imbracisiatu ideea, cuprinsa in cunoscutulu proiectu de lege publicatu in diariulu nostru (an. 1871.) da se da fara censu dreptulu electoralu, preutiloru, inventatoriloru, advocatoru, mediciloru si apoi, dupa censu: poporulu tierranu, coborindu inse la valle, pana s'ar plini numerulu de 1500 alegatori in fia care cercu elect. Estu-modu intelligenti'a, care scie pretiul dreptulu elect. nu s'ar eschide si de alta parte poporulu tierranu inca s'ar bucurá in buna mesura de dreptulu electoralu. — Prelungirea la terminu de 5 anni a sesiunii nu o va fortiá guvernulu, éra legea de compatibilitate o va lassá cu totulu la initiati'a camerei. Faime bune aceste dar ne tememu cà nu se voru adeveri, cu tote cà ar poté sè ajunga regressarea ce au caracterisatu actele de pana acum alle guvernulu si a camerei.

Bugetulu commune pre an. 1875. assiediatu la Vienn'a in conferinti'a respectiviloru ministrii d'in ambe partile monarchiei, este ce-va-si mai urcatu decátu cellu d'in an. cur. va se díca optimismulu celloru ce sperau cà D. Ghiczy va isbuti a storce de la ministrii communi ore-si cari reductiuni mai insemnate in bugetele loru, n'au avutu neci una basa, cà-ci, precum vedemu in locu d'a se reduce, inca s'au urcatu summele de pana acum cu tote cà, vediendu calamitatea generale, domni ministrii communi ar fi potutu preliminá mai pucinu. Lumea este aici nemultiumita, si cu totu dreptulu, cà-ci daca delegatiuniloru nu va succede, ceea ce neci unadata nu li successe pana acum, — a sterge unele positiuni, spre a mai reduce erogatiunile, plusulu ce va resultá in noulu bugetu, se va accoperi éra totu numai prin nove impositie, adeca prin urcarea dârilor, cari mergu crescundu si nu stau de felu in proportiune directa cu mediulocele de castigu alle poporatiunii — per emientiam agricole, — d'in Ungaria, dupa ce industria si commerciulu nu se desvolta in proportiune progressiva ca si darile, cellu pucinu nu cu atát'a repediune, ba in annii d'in urma si mai alessu de la trosculu financiaru in coce, stagnedia, precum n'a mai fostu. — Poporatiunea de la tierra abiá mai are ce sè manance pana la secerisii, ba essectorii financiaru pentru restantiele dârilor li ieau d'in gura si melaiulu cum-

peratu pre bani imprumutati, precandu boerii si boierinasi cari detorescu sume multu mai mari, unii summe chiaru enorme, sunt scutiti de essecutiuni. Acesta nedireptate striga la ceriu si cere resbunare in contr'a guvernulu care tolereza abusulu. D'in mai multe parti ni-sau scrissu, alti ni-au reportatu cu vorb'a, cà acestu abusu nu numai essiste, se tolereza, ci se face chiaru cu scirea si in voirea ministeriulu. Rèn ni pare cà acei domni cari affirma essistinti'a fara delegii nu veniu a ni si probá cu date positive de la officiele de contributiune, cà-ci avendu probele amana, am u cere Camerei punerea sub accusa a ministerulu abusatoriu inu-si, ori toleratoriulu de abusu. — Cumca s'au ivitu casuri singurate de s'au sistatu essecutiunile in contr'a unoru boeri, acest'a se scie, precum si aceea, cà D. Kerkapoli cu rigore sa si-atrasesse urr'a acelloru boeri cari venisse a-i cere sistarea essecutiunii si fusesse aspru infruntati de d'insulu, càtu unulu éra pre aci sé-lu provoce la duellu. Aceste casuri au fostu inse, dupa cum scimu, sporadice, éra daca intru adeveru faradelegea, adeca: scutirea boerulu stricarea tierranulu essiste, atunci cei ce au cunoscentia si nu aduna datele spre a le tramite deputatoru si publicisticii, peccatuscu in contr'a poporulu. Indesiertu striga unii in contr'a deputatoru, accusandu-i de nepesare, cà-ci fara date positive, nimene nu se pote espune eventualitati d'a se compromite si a deveni ridiculosu. Acestea le amintirámu pentru cà insi-ne am u auditu in asta privintia espectoratiuni in contr'a deputatoru. Ni-se díce cà sunt deputati, cari petrecandu la tierra intre poporu vedu insi-si abusulu avendu cunoscenti'a casuriloru concrete. Nu scimu de este adevzata acesta grea accusatiune, noi preferimu a crede pentru onorea deputatoru rom. cà intre d'insii nu se affla de cei ce avendu datele ar tacé totu-si, cellu pucinu nu intre deputatii nat. oppositionali pre cari respecte personali nu i-ar poté retiené d'a-si redicá vocea in favorea poporulu tierranu seau mai bine d'icundu in contr'a fara de legii, de este si se tolereza fara delega.

Reportulu comitetulu Bursei, care cuprinde multe adevzuri arruncate in faci'a ministeriulu si a majoritati camerei, au displacutu firesce pressei magiare si guvernamentalulu diariu „Pesti Napló“ d'in mai inalta inspiratiune se appucá a-lu scarmentá, dar assemenea guvernamentalele d'arie „P. Lloyd“ si „N. Pesther Journal“, cari inse amendou sunt in man'a cea ferrecata a bursariloru, appera barbatesce reportulu bursariloru si a nume „N. P. J.“ se espectoredia estumodu:

„S'a claditu fara indoiela multe, preamulte drumuri ferrate. Dar cum? Drumurile ferrate celle familiari (cãtra mosfele dloru Andrassy, Lónyay, etc.) seau intreitele linie paralele, addus'au elle folose bursei? Apoi risip'a de milionu pentru cladiri de linie strimbe si de trei ori reparate, pentru repetitele schimbari de linie si intardiarile essecutarii planuriloru, ore acestea fost'au preste totu in folosulu bursei? S'a regulatu Dunarea, dar cum? S'au construitu splendida si scumpa cas'a de vama, dar unde? intr'unu locu cu totulu indepartatu de centrulu comerciulu. — Apoi ce este cu codificatiunea legiloru preste totu si in specie cu legile relativu

la commerciulu? Votatu-s'au? si ore presidiulu bursei n'are totu dreptulu candu se provoaca la lips'a legiloru celloru mai fundamentali? S'au creatu una multime de legi netrebnice, dar unde remase codicele civile, in care stadiu se affla dreptulu commerciale, in care legea cambiale si commerciale? In cursu de siepte anni aceste n'ajunsera la ordinea d'illei.“ — Multe adevzuri, dar uita acestu d'ariu, cà cei ce staruiatu atunci pre la ministri, implendu antecamerele loru, au fostu totu omeni d'ai bursei, éra „Pest. Lloyd“ care se bucura cà „N. P. J.“ vorbesce chiaru d'in inim'a lui, ar face mai bine sè taca fiindca pre acelle timpuri candu se votau intreprinderile, cari le condemna asta-di, nu numai cà n'au redicatu vocea a le combate, ci au spriginitu intru tote guvernulu si pre omenii bursei. Dar asiá face judanulu: ellu dá, ellu striga.

Romania.

Adunarea deputatoru. Siedinti'a de 14/26 Martiu, 1874.

Aginte allu Romaniei la Petropole. In díllele aceste, adeca in ultimele dílle alle sesiunei — totu ca la noi unde pururea in ultimele dílle alle sesiunei sè presenta si se voteza cu mare graba, fara multa cercetare, bugetulu — camer'a Romaniei inca se occupá cu essaminarea bugetulu; cu acesta ocasiune, essaminandu-sè bugetulu ministerulu de esterne, D. ministru allu affaceriloru, esterne, V. Boerescu, dísse cà este fericitu d'a poté annunciá, cà in urmarea intiellegerei cu guvernulu imp. allu Russei, Romania va creá immediatu acellu postu, numindu-se in scurtu si agintele. Camer'a au primitu, firesce, cu applause acesta placuta scire. — Russi'a se bucura de simpatie si chiaru de recunoscentia in Romania, pentru servitiile ce facu tierrei, mai alessu cà in tratatele de pace inchiate cu Turci'a, d'ins'a (Russi'a) fu prim'a d'intre poteri, care fece amintire si se provocá la capitulatiunile principatoru rom. cu Turci'a; cu buna intentiune? seau cugete rezervate? acest'a nu se intreba si nu importa, faptulu este, cà Russi'a au facutu multu bine principatoru romane, de aici simpatie si recunoscenti'a patriotiloru romani.

Nu vorbimu aci firesce, neci vremu a se intiellege simpatie de alta natura, d. e. celle ce resulta d'in indentitatea religiunii, d'in pravoslavnicia, — carei-a multi zelanti se inchina, — acestea simpatie trebuie stirpitate si se perdu cu inaintarea in cultura si cu desceptarea consciintei nationale. — Sant'a Russi'a inse, mai mare bucuria in Romania n'a facutu altu crestinu, precum au facutu betranulu Redactoru allu d'ariulu „Tromp. Carp.“ — Dl. Bolliacu, carele si de altmintrea cu zelulu seu de ortodossia intrece pre toti calugarii d'in Romania, essulta de bucuria patriotica, mestecata cu amore propria forte scusabila, pentru cà intru adeveru dsa au staruitu mereu a se mediuloci in voirea Russei pentru numirea unui aginte allu Romaniei la Petropole. De si bucuria veteranulu publicistu o afflamu destullu de justificata, credemu a nu gressi neci asuperá pre D. Bolliacu, observandu cà laudele ce dsa cu profusiune le incarea asupr'a Russei, acest'a ar fi meritatu atunci, candu éra totu d'ins'a ar fi fostu prim'a intre poteri, care ar fi es-

pressu dorința d'a vedé pre agintele Romaniei langa guvernulu seu, seu cellu pucinu se nu fi e traganatu atăti-a anni cu invoirea sa, venindu ea in urm'a toturoru a searretá gratuita, binevoitoria Romaniloru si acest'a negressitu la sollicitari si rogari d'in partea guvernului Romaniei.

In aceea-si siedintia a camerei dep. se mai fecera urmatoriele trei interpellatiuni interesante:

D. M. Cogalniceanu, dezvoltandu-si interpellarea in privinta navigabilitatii Prutului, areta o'acestei navigabilitatii i s'a recunoscutu necesitatea inca de la conventiune, Prutul alimintandu 7 judetie. Guvernulu a facutu tratamente cu Russi'a, Austri'a a intervenitu si dens'a si, in urm'a votarii internatiunii, s'a instituitu una comisiune internationala, care percepe tace la gur'a acestui riu. Veniturile inse se consumma numai in salarie, fara a se luá messuri d'a se face Prutul mai navigabile de cátu l'a facutu Ddieu. Roga dar pre d. ministru de externe se cerceteze cum sunt instituite diferitele posturi ce se platescu. Intre elle figureza postulu unui ingineru si unui inspectoru, cari n'au nici ce lucrari face, nici ce se inspecteze. Asiá dar propune a se intruní ambele aceste 2 posturi. Inse ori-ce economii de felulu aceste-a e pucinu lucru. Guvernulu trebuie se se silesca a convinge pre Russi'a si pre Austri'a ca trebuie se contribuie si elle cu ce-va, ér nu se fia numai una pedica. Prin urmare la bugetu va propune alocarea unei summe óre-care pentru curatirea riuului, cu conditiune d'a nu se intrebuintia de cátu atunci candu voru contribuí si elle-lalte doue state. Ca-ci in adaveru, mai naite se curatie riuul mai bine de catu adi, cându existe una conventiune. S'aduc mereu plangeri ca Galatii, primul portu alu Romaniei, ajunge in ruina. E bine, durerea lui va alina una data, negressitu, inse nu pucinu aru contribuí la prosperarea acestui vechiu portu navigabilitate Prutului. Cátu pentru districte ca Falciu, Cahulu, etc., Prutul e singurale calle ferrata.

Ministru de externe, d. V. Boerescu, areta ca lucrarile pentru navigabilitate s'au limitatu in numirea de comisiuni, cari au elaboratu 3 regulamente necesarie. In urma s'a numitu comisiunea permanente internationale. — Lucrarile de curatire s'au inceputu de vre 2 anni cu 1,000 de galbeni, strinsi prin imprumutu si acesta suma, unita cu diferitele tace si amendi, au datu cifr'a de 223,048 lei, astu-felu in cátu la finele lui 1873 era unu escendinte de 50,000. Cu tota lips'a de midiloce, s'au facutu óre cari lucraru, scotiendu-se 14 carcace de la bastimente innecate, arbori namoliti etc. Cu necesitate de la 1875 inse comisiunea a contrac-

tatu curatirea Prutului cu dobanda de 7% pe annu. In privinta economieloru propuse, va propune una comisiunii prin commissarulu nostru, ca-ci comisiunea e autonoma. Cátu despre alocutiune, camera va face bipe s'o preveda, s'atunci d-sa va interveni pre langa celle 2 poteri, cu tote ca s'aru poté obiectá ca curatirea riuului s'a datu dejá 'n intre-prindere.

D. Miculescu si-desvolta interpellarea in privinta calcárilor de fruntarie din partea Austriei. Aceste calcári au facutu de mai multe ori obiectulu discussiunii camerei si in 1869 s'a numitu una comisiune, compusa de dd. P. Donici, C. Negri si colonelu Pencovici. In 1871 s'a numitu una alta comisiune, care se completeze lucrarile cellei d'antai, compusa din colonelu Barutiú si maiorii Paladi si Baicoianu.

Spre a fi adunarea in positiune se cunosca cestiunea, d. Miculescu dá cetire raportulu d-lui C. Negri, adressatu din Brasiovu d-lui Cogalniceanu, p'atunci ministru. Acumu insáramu urmatoriele articole citate din tratate:

Tratatulu de la Belgradu din 1739 se exprime ast-felu:

„Art. 5. Insul'a si fortaretia Orsiov'a impreuna cu fortaretia S-ta Elisabet'a voru apartiené, in starea in care se afla actualmente, imperiului otomanu. Banatulu Temisioarei ve apartiené intregu imperiului Romaniloru pana la confiniile Romaniei, afara de acesta campia, care este in faci'a insulei Orsiovei, si care este cercuscrica, parte de riuulu Cern'a, era de cea-lalta de Dunere si unu pegasu, care marginescu Valachi'a austriaca; si in fine prin cele d'antai inaltimi ale Banatulu, dupa una linia, care va fi trassa de la unu riu la altulu la una egale distantia intre dissele inaltimi si Dunare. Acest'a campia va remané imperiului otomanu.“

Conventiunea separata a tratatului de Sistovu din 1791 contine:

„Art. 2. Sublim'a Porta ottomana comsimte ca orasiulu si terrenulu vechiei Orsiove pana in Cern'a, se stee si se remana in posesiunea si suveranitatea curtei imperiale si regesci; ast-felu ca Cern'a se faca despre acest'a parte de acum inainte si perpetuu, frontiera monarchiei austriace. Daru conditiunea espressa, ca diss'a curte imperiale si regesca se nu pota nici-una-data fortifica nici vechiulu orasiu Orsiov'a, nici vr'nnu altulu din vr'una parte a territoriului cedatu de sublim'a Porta in virtutea presintelui articulu.“

„Pentru mic'a campia, vis-a-vis de fortulu insulei Orsiovei, marginita de confiniile specificate in art. 5. alu tratatulu de pace

de Belgradu ea va remané pentru totde-un'a, in sensulu cellu mai strictu, neutra intre celle doue dominatiuni, adeca ca suveranitatea ei se nu apartiena nici unei'a nici altei'a, si partile contractante se ingageze a lassa diss'a campia absolutu desiarta, fara se permita vr'una-data, nimenui, d'asidi, locu seu a esersá aci cultur'a.“

„Art. 4. Curtea imperiale si regesca, ca se respunda, din partea sa, dispositiuniloru amicalé, ce sublim'a Porta a aretatu in arangiamentu finale allu confiniiloru, atatu in partea orasiului cátu si a terrenulu vechiei Orsiove, ast-felu precum se afla stipulatu prin art. 2 si 3 allu presintei conventiuni separate, si spre a afirmá si consolidá, cu atatu mai multu, fericit'a pace, care s'a inchiaiatu acumu intre celle doue imperii, declara solemnu ca ea recunosce presintele arangiamentu de confiniu ca definitivu, si se angagiaza a nu formá in viitoru nici una pretensiune preste limitele fissate aci mai susu.“

D. Miculescu espune apoi tote calcările facute, de la Verciorov'a pana la Mihaileni. Chiaru annulu trecutulu s'a mai facutu una calcare noua.

Tratatulu din Sistovu stabilese in modu claru ca fruntaria Romaniei se fia riuulu Cern'a, campi'a din faci'a Orsiovei se declara neutra, ér Austri'a se angageza a nu mai face nici una pretensiune asupra locurilor de preste Cern'a. De cáti-va anni inse Austriacii au venit cu pichetele pana la Orsiov'a, ocupandu campiele Romaniloru si mutandu-si stelpii in capulu podului, langa siosu'a nostra.

Apoi **d. Miculescu** citeza cuvintele d-lui Ionu Ionescu, eruditulu nostru economistu, in privinta incalcárilor Austriei, inserate in publicatiunea sa despre „Agricultur'a romana din judetiulu Mehedinți.“

Afara de tratate, de chisove domnesci mai sunt si sentintiele date de tribunale. Totu-si incalcările continue pre tota d'ua: Austriacii ne-au cuprinsu chiaru siosu'a facuta de noi. Pentru aceste motive, dice **d. Miculescu**, rogu pe d. ministru a luá tote messurile necesarie pentru restabilirea adeveratelor nostre fruntarie.

Ministru de externe, **B. Boerescu**, e cunoscutu ca ne'ntielegeri in privinta fruntariiloru cu Austri'a dateza de multu. Comisiunea din 1869. a lucratu s'a admissu, pre bas'a tratatulu de la Sistovu din 1791. fruntariile nostre. Dar nu si-a terminatu lucrarea, ca-ci a íntimpinatu dificultati in privinta actelorú seu triangulatiunile.

Deci asupra onoru puncte, ne'ntielegerea e si pana adi, si e necesitate a se stabili punctele principiile, de dupa cari se se proceda. Unulu din aceste puncte e alu posesiunii in timpu de 30 de ani, s'asupra lui

urméza inca correspondintia intre a guvern. Mai in urma s'a mai numit una comisiune mista, ca cea-lalta, ci pria a nostra militara, compusa de ofdin statulu maiore, care continue sistematicu si regulatu de la 1872. lucrari voru inlesni fórte multu lucrari misiunii miste, cari nu mai elle voru afecte essecutorie.

Dupa cum se vede, lucrarile sunt dinti si se urmeza mereu.

Cátu despre nou'a incalcare de la Ciorov'a, s'au consultatu actele si comisiunea si s'a vedutu ca in adaveru cerii austriaci au mutatu stelpulu pe Acest'a s'a admissu in modu provisoriu, candu comisiunea mista se va pron in modu definitivu. Pana atunci ori-ce occupare trebuie se'nceteze, ca-ci lucr preparatore nu se parasescu de locu vorbira **DD. C. Bolliacu, Vernescu** respndu-li era ministru de externe, apoi discussiunea se inchiasse, adoptandu-se traturu si simplu la ordinea dillei.

Romani'a. Camera a autoru pre guvernulu, de accordu cu d'insti continuá cu emisiunea bonurilor tesauru pana la summ'a de 17. mil. Prin urmare cestiunea rentei este nata pana la sesiunea viitoria.

Representatiunea universitatii districi a urbei Fagarasulu in caus'a aron municipaliloru.

In alta Camera a deputatiilor

Excelenti'a Sa domnulu ministru interne a pusu in siedintia din 21. Debre a annulu trecutulu pre mes'a deputatu unu proiectu de mare importantia spre sbattere.

Acellu proiectu de mare influintia pr'a vietii statulu privescu arondar impartirea cea noua a jurisdictiuniloru.

Recunoscemu, ca impartirea de a Transilvaniei, care relativu la starea mitiva a aperarei de patria s'a com de buna, astadi nu mai correspunde departe pretensiuniloru unei administratiuni exacte si corecte, apoi acea stare abaca o parte a jurisdictiunii se com die la diferite judecatorie, percepti si ca locuitorii jurisdictiunii pentru nirea obligamintelor referietorie la insulu statulu se calletoresca in patru parti, mai departe numai pote sustá.

La poporulu statulu nostru au tin in sange si nu se mai pote sterge d'ellu s'a nascutu in posesiunea dreptu autonomicu a carui deplina realizare

FOISIOR'A.

FRAGMENTE
din

Nou'a Carte a Intelleptiunii

de

B. Antoniu Roques

traduse de

Dr. Barbu Constantinescu.

CARTEA. II.

Consilii si maxime.

Riuulu vietii, sermane trecutoru ascunde sub valurile de crista abisuri negre, unde in tote dillele cadu mii de victime. Mai naite de a te imbarcá, invétia, asiá dara, ca sa inoti.

Daca sciintia si prudentia te inspira in purtarea ta, daca coragiulu te insotiesco, daca servesci si te temi de D-dieu, atunci se nu-ti fia frica nici de spa, nici de sabie, nici de focu.

De voesci se vedi ceriulu bine-cuvenandu in ti ne tesaurulu trecutoru allu junetii de auru ori care aru fi rangulu ori care numele, cu care te numesci, inaintea periloru albi ca inaintea unui rege inchinata cu respectu. Betranulu este ochiulu tenerului.

Cugeta de siepte ori mai inainte de a lucrá. Acellu-a care neascultandu de cátu de o graba nesocotita nu voesco se reflecteze, mai naite de a pune in lucrare prim'a sa ideia, va simti currendu seu mai tardfu sufletulu seu strapnsu de sage'a caintiei.

Daca vre-unulu te admira seu te lauda, candu limb'a ta ia unu cursu nesocotitu, adu-ti aminte de Corbulu cu care se joca Vulpea. Cuventulu este argintu, dar tacerea este aura.

Cellu fara judecata spune in prostia sa totu ce i trece prin minte: intieleptulu cugeta la ceea ce spune, dar nu spune totu ceea ce cugeta.

Cine perde bani, face o perdere la alti o suta asemen a cu densulu cine perde curagiulu perde multu, cine perde onorea, face o perdere nereparabila; cine perde virtutea, perde totulu de odata.

Ori-care ar fi periculu ce se radica inaintea ta, aventa sufletulu teu dincolo de mormentu si vei simti atatu de multa fortia si idemanare, ca periculu va fi ca cum n'ar fi fostu.

Dintre pasiuni teme-te de mania: Ea este o povetivitoria nebuna, care restorna totulu fara judecata si fara cuventu si care

ar preface pamentulu intr'o mare casa de nebuni, daca mintea ar lasa-o sa faca.

Este mai bine se taci, de cátu sa minti se fii seracu de cátu se te inavutiesci prin midiloce ce onorea le respinge; si mai bine este chiaru se traesci in fundulu pustiiloru de cátu se suferi a fi insocitu de nebuni, de nerodi si de stricati.

Ori-ce faci, fa fara distractiune, fiinduca de siguru nu vei face nimica bunu, daca mintea ta se occupa cu doue lucruri, si ca acelu-a care de odata veneza doui iepuri, cari se duc fugindu in paduri, tu vei fi celu insielatu de planurile tale zadarnice.

Vietia este o lupta pre morte; unde cellu mai indemanatecu triumfeza in contr'a cellui mai tare, cellu pucinu de diece ori pentru un'a. Fii indemanatecu si noroculu se va luptá pentru tine. Dara orice calitate se insotiescu cu unu defectu; indemanarea buna in sine este vecina cu astutia; si astutia este marginasia cu viclenia. Cu indemanarea unesco asiá dar sinceritatea. Este trebuinciosu ca onorea ta se nu se impiedice de nici o parte, si ca nici o tentatiune sa nu te faca sa cadi vre-odata in curs'a sa, si in fine ca tu se nu fii nici insielatu, nici insielatoriu.

De voesci se nu fii insielatu in affaceri

se nu vedi pretetindene de cátu vietii cura si tradare: In amicul tuu bellu bunu chiaru in fratele teu, se nu ve cátu unu necunoscutu care pote se fii insielatoriu si presupunendu mai inde tecu de cátu tine, vegheza cu mintea de cu ochiulu la panda, nemiscatu, ca un natoriu care scie, ca leulu panditu maritu de fome, pandesce si elle parte sa.

Fii practic. Pre langa marea morala ce prescrie binele si ne opre la reu, mai sunt si altele mici, ce sociabili, pacienti, devotati, prevenitori datoritorii. Nu le despretiui, dicundu: stea sunt nimicuri.“ Ca-ci acestea sunt durile gordiane ale societátiloru cual ce facu si vietia si sufletulu loru, dar venintiele si gratia femiei, facu mai justu, inim'a mai indulgenta si suma in fine acestu cuventu vechi liteti'a.

Lassa cellu inchipuitu mandri'a sierta; lassa pentru don Juan impertin pentru Lovelace nerusnarea, obrasniciu cellu, obrasniciu dar in acesta lume, care totulu, de vrei se fii cov'a, nu te ar o umore inchisa si ca de o lasitate mires feresce-te mai alesu de timiditate.

Candu vei merge in acest'a lum

Cu acest' a sied. se fini; ospetii se departara preamultiimiti.

Dupa representatiune urmã unu banchetu amicabile allu junimei, la care participara mai multi si dintre ospeti.

Au toastatu mai multi: nume: G. Mihali salutandu pre ospeti, dn. Horsi'a din partea veteraniloru, multiamindu junimei cã li-au causatu una indestillire si petrece buna; mai departe dl. Callutiu, toastandu pentru corulu vocalu: Ilesiu — in limb'a italiana — pentru mam'a nostra Italia si fratii nostri Italiani affiandu-se d'in intemplantre la petrecerea nostra si unu frate Italianu care nu mai potea de bucuria vediendu-se intre frati de sange, si in urma Vui'a pentru ospeti. — Sub durat'a banchetului corulu voc. mai intonã dintre horele nat; si dn. S. Margineanu cand. de adv. cantã cãte-va doinc populari din tierr'a Oltului. Voi'a cea buna tientiã pana dupa mediulu nopti candu apoi junimea inca merse a se arruncã in braciele lui Morfeu.

Codreanu.

Vãlaszut, 27/3 1874.

Prea stimate Dle Red! Cu acesta ocaziune mi-jeau libertatea de a ve face cunoscutu, cã inca d'in anii trecuti 1870—71—72— si 73. avurãmu grele viscole, si multe fortune, cu fratii nostri Magiari, cari lucrau atãtu facia cu noi romanii cãtu si pre subtã mana, condussi de capii lor d'in aceea-si comuna, vrendu a ni rapl scol'a, prin prefacerea ei din confessiunale gr. cat. romana, in scola comunala, si ne vrendu a luã in consideratiune ne-obosite vorbiri alle betranului nostru preutu Partheniu Nemesiu; inse Ddieu trimisera lumina si celoru dintru intunerecu, ca sã luminedie si noue precum a luminatu ore candu si pre cei 40. de mucenici cari s'a muncitu in iedierulu Savastei; asiã si noue ni-au stralucitu fiulu Dlui nostru Arone Nemesiu, care in ver'a trecuta au absolvatu cursulu Theologicu in Gher'a si acum neo-ordinatu preutu, cu simtiu nationalu si adeverata chiamare preutiesca s'au luptatu in contr'a uneltiriloru magiari, pana candu i successe a le dobori, strimtorindu si pre antaniulu capu allu resvretitoriloru magiari, anume pre Balãzs János preutul evanghelic-reformatu l'addusse pana acolo cãtu acestu-a inu-si din voi'a sa abdisse de a fi altulu adeca: mai departe, mai multu, etc. (Acesta frase este usitata in zon'a super. a Ungariei si Transilv. Red.) membru comunei si scolei, si au datã mana de pace cu tenerulu nostru preutu, dñcandu in audiulu nostru allu toturorã, cã altulu nu va fi contr'a romaniloru, si mai multu nu se va mestecã in lucrurile comunei pana va traf, oi se traimu in pace si lenisce, facia cu tote trele confessiunile facia cu scolele precum amu fostu si pana acum. Acestu frumosu resultatã avendu noi a-lu multiamã istetimei nou-ordinatului nostru preutu ne tienemu de detorintã a-i adduce multiamirile nostre in numele poporeniloru sei, urandu-i virtute spre a continuã operã bine inceputa.

Senatul scolasticu prin

Elia Verresiu
cantoru docentu.

VARIETATI.

Espositiunea universala de la Filadelfi'a si noulu turnu allu Babilonici.

Se scie cã in 1876 se va face in Statele-Unite din Americ'a in orasiulu Filadelfi'a, o mare espositiune universala. Acest'a espositiune, care va fi in acela-si timpu o serbare secularã a declaratiunii independentiei Statelor-Unite, va straluci print'r-unu monumentu ce va servi ca o amintire despre originea republicei americane, atãtu de puternica si de prospera in presentu. E vorba de constructiunea unui turnu gigantice care se va ridicã pe pamentu mai susu de cãtu tote operele omenesci facute pana asta-di si va concurã cu famosulu turnu Babelu, pre candu inca in lume nu se vorbiã de cãtu o singura limba.

Acestu turnu care va aveã o inaltime de o mie picioru (messa angla), si care

va fi o creatiune fara esemplu ca opera estã din man'a omenescã, in comparatiune cu celle mai inalte virfuri alle muntloru Cordileri si Himalai'a negresitu ca este unu pigmeu care va intrece cu multu celle mai mari inaltime alle operiloru omenesci in fiintia.

In adeveru, marea piramida a lui Cheops din Egiptu are numai 480 picioru de inaltime; Cupol'a lui St. Petru din Roma, 473; piramida lui Chefrenu, 454; catedral'a din Strasburg, 438; turnulu Santului Stefanu din Vienn'a, 436, beseric'a Santului Martinu din Ladshat, 434; catedral'a St.-Paulu din Londra, 375; Cupol'a Rotondei de la espositiunea universala de la Vienn'a din 1873, 348; Cupol'a Capitolului din Washington, 287; turnulu besericeii Trinitatea pin New-York. 286; colen'a de granitu a monumentulu comemorativu allu batailei de la Bunker's-Hill, 221.

Amu lassatu la o parte turnulu catedralei din Coloni'a, de ore-ce acestu monumentu nu este terminatu si care se va redicã, cellu pucinu dupa cum se pretinde, la 500 picioru d'asupr'a nivelului pardoselii edificiului.

Planulu acestei a opt'a minuni a lumii se datoresce la doi ingineri civili, Clarke si Réesves, cari voru fi si arhitectii sei si in acellu-a-si timpu intreprinditorii tuturor sidiriloru espositiunii. Renumele lor este forte bine cunoscutu in cãtu Americanii potu sperã in reusit'a intreprinderii.

Turnulu va fi construitu de ferru lucratu din Americ'a, transformatu in place, cari voru fi legate prin scobe asiedate, unele diagonalu altele horizontalu. Form'a turnului va fi rotunda; diametrulu seu la basa va avea 150 de picioru, si va merge scadiendu pana la virfu, unde va avã numai 30 picioru; in tota lungimea sa va fi traversatu de unu tubu centralu cu unu diametru de 30 picioru, care tubu va constitui monumentulu intregu in intrulu tubului voru fi ast-felu construite in cãtu se potã sui 500 persoane in 3 minute si se le scobore in 5, persoanele caror'a nu le va placea acesta procedare, si cari se voru teme a se aventurã in aceste suituri, voru potã face recursu la treptele unei scari ce va merge de giurulu impregiurulu tubului.

De tote partile, turnulu va fi intaritu cu legaturi si scobe mari, cari voru face monumentulu totu atãtu de solidu, dupa cum se crede, ca si cum ar fi de petra. Totulu se pare, s'a calculatu ast-felu ca partile superioare se nu eseroiteze asupr'a celoru inferioare o presiune mai mare de cãtu voru potã suferi.

Monumentulu va fi taiatu in tota lungimea sa, prin patru galerii, acoperite si incungiurate de o retiea de sarma, destinata a preveni ori-ce accidente. Cheltuele ce va necesitã constructiunea acestui turnu sunt evaluate la summ'a de unu millionu de dollari (cinci milione de franci), era timpulu necessariu pentru sidirea sa la unu anu. Pana acumu nu s'a fiscatu inca loculu pre care se va ridicã acestu fenomenu se crede inse cã nu va fi departe de palatul espositiunii, ast-felu in cãtu sidirile alle voru potã fi la trebuintã stralucitu iluminate prin lumin'a electrica proieptata din inaltimea verfului noulu turnu Babel.

Cea ce sunt arborii Mamutu din Californi'a printre celle-lalte plante, va fi turnulu de la Filadelfia printre operele omenesci. Se crede ca dupa terminarea Espositiunii va servi de observatoriu.

(Vocea Covorbulului)

† (Ne c r o l o g u) Ioanne Aleca, curatore ratiunante allu besericeii gr. cat. inchinata Stlui martiru Georgiu, inspectorele scolei romane confessiunale si sub-pri-mariu allu comunei Ocna-Desiului dupa unu morbu de 3 septemane, la 25. Martiu, a. c. si-a datu nobilulu sufletu in manile Creatorului, lasandu in doliu iubita-i consorte si 5 prunci minoreni. Repausatulu a fostu unu crestinu zelosu, fora obosintã pre terrenulu educatiunii, si unu adeveratu spriginitoriu allu dreptatii si binelui comunu Fia-i tierri'n'a usiora si memoria binecventata.

Ocna-Desiului, la 30. Martiu, 1874.
Georgiu Stefanu Docintu.

Rogare cãtra Pr. On. DD. protopopi romani cari la medilocirea Vener. Ordinariatu au primitu cole de prenumeratiune la opusiorulu religiosu sub titulu „Cununa de doliu pre momentu“ edatu de mine, sunt cu tota umilint'a rogati, ca de li a succesu a castigã partenitori subscrissi fia cãtu de pucini; acelle se binevoiesc a mi-le retramite, ca sã potã spedui doritoriloru esemplariile cuvenite.

Ocna-Desiului, la 30. Martiu, 1874.

Georgiu Stefanu.

invetiatoriu poporale.

(Unu incendiu mare) spaimantã locitorii din Oradea-mare in partea apusenã a orasiului. In strad'a Crisiului casarm'a calleretloru se aprinse, si din acestu sidu foculu se estinse siprealte ca sedin vecinatate. Numai energiei pompierilor se pote multiamã, cã elementulu nu occupasse una estensiune mai mare.

Sciri mai noue.

Vienn'a, 2. Apr. „Press'a“ face descoperi diplomatice despre ruptur'a intre Bismarcu si Arnimu. Caus'a rupturii se dñce a fi cã Arnimu ar fi medulocitu la regele oprirea d'a se publica depesiele salle despre Conciulu pentru spriginirea politiceii besericesci a lui Bismarcu. „Press'a“ adduce totodata cãte-va scrissori secrete alle lui Arnimu, in cari se cuprinde planulu de batalia allu Germaniei in contr'a Vaticanului dupa proclamarea dogmei de infallibilitate.

Dariulu Leupolitanu „Slow“ dñce cã AEppulu Sembratovicu au infruntatu pre deputatii ruteni d'in tagm'a preutiesca pentru portarea loru in cestiunea besericesca.

Bucuresci, 2 Aprile, Georgiu Filipescu fostu marescalcu de curte este numite Aginte diplomaticu allu Romaniei la Petropole.

Constatinopole, 2. Aprile. Guvernulu turcescu despuse, ca beseric'a cu hramulu inviarei mai nainte suppusa patriarculu Hassunitiloru de ici inainte sã se dee Anti-Hassunitiloru de ici nainte sã se dee Anti Hassunitiloru — Hassunitii in cuiara tote intrarile si refusera a da deseric'a, opponendu-se chiaru si gindarmiloru tramissu la escutiune.

Vienn'a, 3 Aprile. Pre timpulu duratei siedintiele plenarie ale delegatiuniloru, Senatulu imp. se va prorogã, era sub decurgerea consultari'oru comitetului delegatiuniloru, Senatulu imp. va tienã siedintie de trei ori in septemana. — „Volksfreund“ desminte scirea cã Andrassy s'ar fi dechiaratu in contr'a numirii noului nunciu apostolicu Iacobini si totodata se indoiesce despre adeverulu scirei annunciate de „Nou'a Press. Lib.“ cã se va da respansu diplomaticu la literale Enciclice alle Ponteficelui.

Burs'a de Vienn'a, 4. Aprile 1874.

Metallice 5%	69.—
Imprumutulu nat. 5%	73.55—
Sorti din 1860	102.70
Actiuni le banc	962.—
Actiuni le instit. de creditu	138.—
Obligatiuni rurale ung.	74.50
„ „ Temisiane	74.—
„ „ Transilvane	73.—
„ „ Croato-slav.	75.50—
Londonu	111.70
Argintu	106.50
Galbenu	5.30
Napoleon'd'or	8.97

Convocare.

In intellesulu statutului reuniunii pol. nat. a romaniloru din comitatulu Aradu se convoca Adunarea generala ordinaria a reuniunii pre diu'a premergutoria a congregatiunii comitatense, adeca pre 14.

Aprile st. n. a. c. dupa mediadu in localitatea indatinata.

Avendu in siedintia adunarei a alege directiunea reuniunii pre periodu annualu, si avendu a peralte cestiuni de interessu nationalu — sunt poftiti toti membri reu participare in adunarea convocata.

Aradu in 2. Aprile st. n. 1874.

Demetriu B
presiedintu

3—6 Anunciu.

Conformu annunciului de licitã fiptu pre 20 Novembre allu annulu care inse nu avã resultatulu doritu, cem u de nou cunoscutu on. public isvorele de apa minerale din fontanelle cipale si celle de padure alle Boru cari se bucura de unu renume in totu mai departe fabric'a de sticla cu 3 de topitu, edificiele economice, regalte obiecte si drepturi de usufructu dau din partea comunitãtiloru proprietarie Gyergyó-Ditró si Szãrbãrenda pre 6 anni successivi, incepe la 1 Novembre annulu currinte, in lulu puncturiloru si conditiuniloru Licitatiunea se va tienã in 4 Maiu a la 10 ore din di in localitatea officiala munitãtii Ditró si arenda se va de ce va promitte mai multu.

Summa minima pentru ofertele de s'a statoritu la 40,000 adeca patru-mii florinti pre unu anu, era doritu luã in arenda sunt indetorati a depmanile commissiunii in bani gat'a, obligatiuni de statu, dupa cursulu interne vadiulu de 4000 fl. ca 10% de m'a totale a esarendarii.

Inainte de licitatiunea verbala mescu si epistole recomandate subscman'a propria si provideute cu vadiulu titu in cari e de a se dechiarã ca cã doritoriu de a arenda are deplianoscintia despre puncturile si conditorite si cã le accepta.

Punctele conditiuniloru statorite ceti in fia-care di in cancelari'a officiala comunitãtii Gyergyó-Ditro, eventualã cererea espressa se potã si tramita.

Totu-odata spre orientare se mãcã in Borszãk s'au descoperitu acumã iondu stratu mari de carbuni de calitate excellenta, cari ne facu a creã in tempulu cellu mai scurtu se va coo linia ferrata laterala de la lini'a pala pana aici.

Datu in Gyergyó-Ditro 15. Martu

In numele comitetului scaldeloru

Moise Dezsó *Stefanu Fil*
presiedinte. notariu.

Sifilitic'a si impotentia.

fia vechie seu de currendu nascutu se tratãia dupa metodulu homeopde Dr. *I. Ernst*, Pest'a, strad'a liloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. de la 2—6 ore dupa mediadi.

Aceste morburu se tratãia a deseã modulu cellu mai usioru cu dose miodu si argintu viu, si acest'a se facu mai spre ajungerea unui resultatumanu. Pacientii vindecati in modulu acv voru cadã mai currendu seu mai tardimorburile cele mai infricosiate, incãtu in aducele betranetie voru avã, dorã suferi greu de consecintiele acestei trusiore si superficiale. Scutu contr'a acelfu de bole ofere metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, numai cã vindeca dorerele celle mai chite, cã efectulu lui este asiã de biatoriu, incãtu nu lassa nice cea mai micã mere de urmãri relle. Diet'a ce se va scrie este simpla si usioru de tienutu.

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundiet.